

Kültür_
için_
Alan_

GÜNCEL
SANAT
MERKEZİ

Güncel Sanat Atölyeleri: Anlama ve Yazma

Sanat
Eleştirmenliği
6—7 Aralık
2019

İçindekiler

GİRİŞ	3
İKİ FARKLI MEKAN, BİR DORA MAAR Ayşegül Kaycı.....	5
ESKİLERLE “YENİ” BİR DORA Buse Mutan.....	7
BERNARD PRAS: PİCASSO’NUN ZİHNİNDE Defne Tozkoparan.....	10
DORA MAAR DÖNGÜSÜ Nazile Öztürk	14
ÇOCUKLARIN SEVGİLİSİ İZMİRLİ DORA MAAR ABLA Seval Deniz Karahaliloğlu	16
PİCASSO YAŞASAYDI BERNARD PRAS ENSTALASYONUNA NE DİRDİ? Yusuf Bulut.....	19

GİRİŞ

Begüm Tatari
Proje Koordinatörü

Kültür için Alan desteğiyle, Galeri A Güncel Sanat Merkezi'nde "Güncel Sanat Atölyeleri: Anlama ve Yazma" başlıklı bir proje gerçekleştirildi. Proje kapsamında, 22-23 Kasım, 29-30 Kasım ve 6-7 Aralık 2019 tarihlerinde, sırasıyla "Güncel Sanatı Anlamak", "Güncel Sanat Yazarlığı" ve "Sanat Eleştirmenliği" başlıklarında üç farklı atölye düzenlendi.

Atölye serisiyle, güncel sanat yazarlığı ve eleştirmenliğinin önemini ve gerekliliğini ortaya koyarak, bu alanda nasıl bir donanıma ihtiyaç duyulduğunu göstermek amacıyla yetkin kişilerin deneyimlerinden yararlanılması için platform yaratılması amaçlandı. Güncel sanat faaliyetlerinin ve eserlerinin dokümanite edilerek kalıcı hale getirilmesine katkıda bulunmak ve güncel sanat üreticisi ve eseriyle izleyici arasında köprü oluşturmak da projenin amaçları arasında yer aldı.

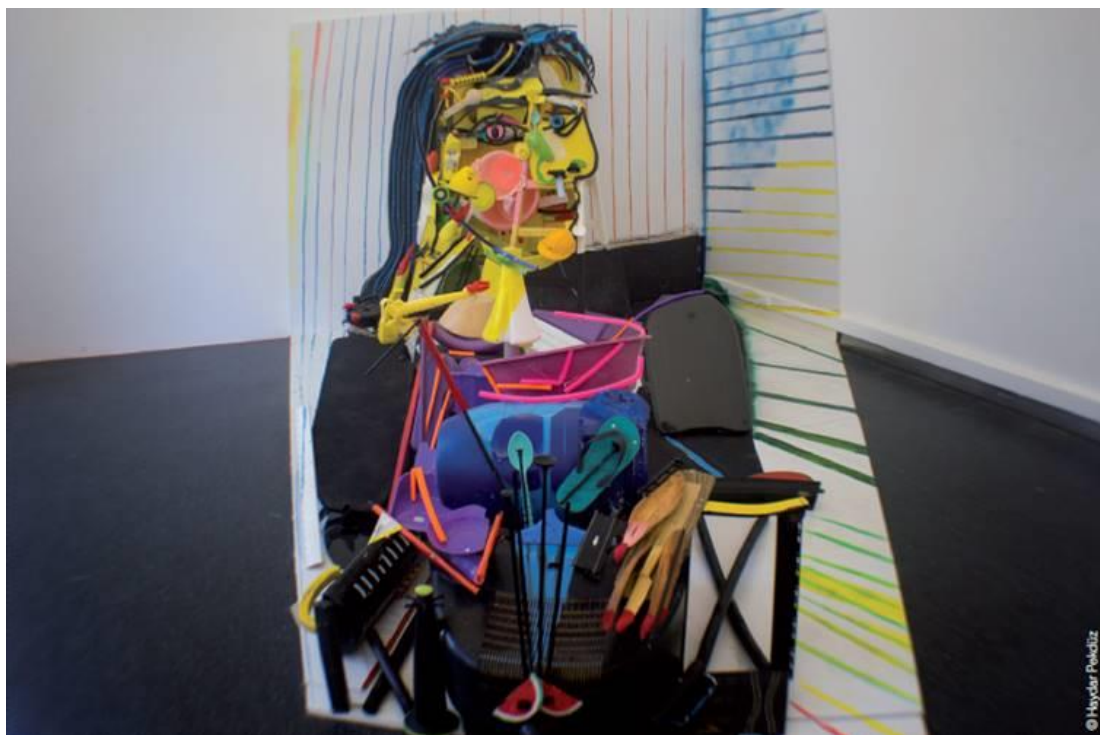
Atölyelerin yürütücülüğü, güncel sanat, eleştirmenlik ve yazarlık alanlarında önemli bilgi ve ulusal-uluslararası alanda deneyim sahibi eğitimciler tarafından üstlenildi.

Proje kapsamındaki "**Sanat Eleştirmenliği**" başlıklı atölyenin ilk gününde, tiyatro eleştirmeni, yazar Ragıp Ertuğrul; sanat, sinema ve yeni medya yazarı, editör Kültigin Kağan Akbulut ve akademisyen, küratör, editör, yazar Rana Öztürk'ün konuşmacı olduğu, "Eleştirel (Bakma/ Düşünme/ Okuma/ Yazma)" başlıklı bir panel düzenlendi.

Katılımcılar aynı gün, Bernard Pras'nın İzmir Fransız Kültür Merkezi'ndeki "DORA" enstalasyonunu, Merkez'in Direktörü Caroline David ve Kültürel Etkinlikler Sorumlusu Dilek Kurt'un rehberliğinde ziyaret ettiler. Atölyenin ikinci gününde ise katılımcılar, sergi hakkında birer eleştiri yazısı hazırladılar ve eğitimcilerin geribildirimlerinden yararlandılar.

Bu kitapçıkta, "Sanat Eleştirmenliği" atölyesinin katılımcılarından Ayşegül Kaycı, Buse Mutan, Defne Tozkoparan, Nazile Öztürk, Seval Deniz Karahaliloğlu ve Yusuf Bulut'un hazırladığı yazılar sunuluyor.

Ocak 2020, İzmir

DORA, Bernard Pras

İKİ FARKLI MEKAN, BİR DORA MAAR

Ayşegül Kaycı

Şimdiki zaman, iki farklı mekan; biri geçmişe götüren, diğeri geçmiş şimdinin içerisinde yeniden var eden... Arkas Sanat Merkezi'ndeki, 'Picasso: Gösteri Sanatı' sergisini görmek için mekânı çevreleyen sabırlı ve itaatkâr bir bekleyiş var. Dışarıda şehrin dört bir yanından ve ötelere gelen izleyiciler; içeride zamanlar ve ülkeler aşmış Picasso eserleri ve ilham kaynağı, aşkın kendisi, Dora Maar var. Elbette bu bekleyişler bir kıymet haline de dönüşerek değerli bir devinim yaratmakta ve çıkışta sizi yolun karşısında bekleyen aynı Dora Maar, bu kez sadece sizi kendisine çağırarak. Geçmişin şimdinden, şimdinin şimdine taşıyor sizi. Bu kez mekan ise Fransız Kültür Merkezi.

Zamanların düşsel ve düşünsel taraflarını kendi içinde kendine özgü ifadeler yaratarak anlatan Walter Benjamin'in esin kaynağı ve tarihin simgesi olarak gördüğü 'Angelus Novus' 'Tarih Meleği' tablosu, Benjamin için zamanlar arası nasıl köprü kuruyorsa, Dora Maar da karşılıklı olan iki mekân arasında böyle bir köprü oluşturuyor. 70 yıl önce Picasso'nun Dora Maar'ı, 70 yıl sonra Bernard Pras'ın üç boyutlu atık, toplanmış nesnelerin milimetrik hesaplarla bir araya getirilmiş hali ile bir mercek arkasında bize doğru uzuyor. 'Angelus Novus' gibi bir gözü yıllar önce aşkı Picasso'da, diğeri gözü "şimdi"nin gören gözleri ile karşılaşılıyor. 'Tarih Meleği'nin selamı gibi Bernard Pras aracılığı ile bizlere kendi selamını bakışları ile yeniden sunuyor.

Arkas Sanat Merkezi ile eşzamanlı açılan sergi Dora, Bernard Pras sergisi tek mekân ve tek iş olarak üç boyutlu bir enstalasyon sergisidir. Fransız sanatçı Pras, güncel sanat kavramlarını ve disiplinlerini kullanarak anamorfoz tekniğini çalışmalarına yansıtmaktadır. Anamorfoz tekniği, Rönesans döneminde çizim ve resim sanatında kullanılan özel yöntemlerle perspektif etki yaratan yanılısama tekniğidir. İlk bakışta anlamsız gelen nesne ya da nesneler belli bir noktadan bakıldığında net olarak görülmektedir.

Bernard Pras, enstalasyon performans etkinliği içinde atık, anlamsız ve absürt nesnelere kullanarak tarihsel kimliklerle yeniden karşılaşmamızı sağlamaktadır. Bu teknik ile Dora'yı da bizlerle İzmir Fransız Kùltür Merkezi'nde yeniden karşılaştıran Fransız sanatçı, bit pazarından topladığı ya da geri dònüřüm ortamlarında elde ettiği yaklaşık 2000 nesne içerisinde önceliğini sarı renkli parçalara vererek Dora'nın yüz çehresini oluşturmuştur. Çalışma altı gün içerisinde üç asistan ile detaylı ve dikkat gerektiren bir gözlem ile tamamlanmıştır. Yerleştirilen nesnelere fotoğraf makinesi ile tek tek fotoğraflanarak ifadenin ritmi kayıt altına alınmıştır. Çalışmanın önüne yerleştirilen mercek ile Dora'ya bütünsel ve tek bir açıdan bakılması sağlanmıştır. Bernard Pras, Dora'nın enstalasyonuna karar vermeden önce Arkas'taki Picasso'nun ilham kaynağı ve eseri 'Ağlayan Kadın' Dora Maar'ın portresi karşısında uzunca vakit geçirdikten sonra yapacağı portrenin Dora olmasına karar vermiştir.

Zaman 1944 değil; sanatçı, 70 yıl uzaktaki geçmişin şimdisini, yani Dora Maar'ı hafızamızda atık nesnelere ile yeniden varlık haline dònüřtürüyor. Bernard Pras evrenselleşmiş olanın başka bir dùynyada sürekliliğini sağlıyor. 'Ağlayan Kadın' Dora önünde kurduğu duyuusal ve dùyşsel düzlemini, kopuk, bölünmüş, absürt plastik materyaller ile yeniden var ettiği Dora karşısında dururken bizdeki dokunma arzusunu da tetikliyor.

Ona ulaşma kaygısı yaşamamızın, diğer önemli sebebi Dora Maar'ın hayatı tabii ki. Picasso'nun vazgeçilmez ilham kaynağı günümüzde de ilham kaynağı olmaya devam ediyor. Hem güzelliği hem de sanat yaşamı ve hüsrana uğramış yaşamı ile zamanın zamansızlığını oluşturuyor. Dora Maar, bir şair, bir ressam, bir fotoğrafçı. Sürrealist fotoğrafın öncülerinden. Aynı zamanda umutsuz, üzgün bir sevgili. Picasso için "her zaman ağlayan kadın".

Bugün Bernard Pras Avangart sanatçı Picasso'nun belki de en özel üretimini güncel sanat içerisinde bizlere yeniden sunuyor. Dora Maar'ın kendisi fotoğraflar ile hafızamızda devam edecek elbette; fakat, 70 yıl sonra başka bir sanatçının hafızasından bizlere nasıl görüneceğini de açıkçası merak ediyorum. Belki Dora ile karşılaşır, birlikte izleriz 'gelecekteki geleceğin şimdisini'... ●

ESKİLERLE “YENİ” BİR DORA

Buse Mutan

İzmir Fransız Kültür Merkezi'nde, Fransız sanatçı Bernard Pras'nın, ilhamını Picasso'nun Dora Maar isimli tanınmış portresinden aldığı ve “Dora” adını verdiği enstalasyonu, üç boyutlu ve karmaşık nesnelerin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuş bir eser. Farklı çizgiler ve formları ilişkilendiren bu renk, malzeme, nesne patlaması, izleyicinin dikkatini çekmeyi başarıyor.

Enstalasyon, Kültür Merkezi içinde yer alan galerinin beyaza boyalı iki duvarının kesiştiği noktada konumlandırılmış halde bizi karşılıyor. Eser, konu aldığı portrenin renklerine bağlı kalarak sanatçı tarafından seçilen, günlük hayatta kullanılan, satın alınan ve geri dönüştürülmüş nesnelerin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuş. İlk bakışta rastgele yerleştirilmiş izlenimi veren, önüne yerleştirilen mercekten önceden belirlenmiş bir açıdan bakıldığında tam olarak görülebilen eser, üç asistan ile altı günde tamamlanmış. Yaklaşık 30 yıldır çalışmalarını bu teknikle sürdüren Fransız sanatçı, önceleri eserlerini gözüne güvenerek oluşturuyordu. Son 15 yılı kapsayan çalışmalarında, fotoğraf makinesi ve bilgisayar programından destek alıyor. Yerleştirilen her bir parça, sabitlenmeden önce fotoğraflanıp, bilgisayara aktarılıyor, özel bir program yardımıyla, parçanın doğru yerde konumlandığından emin olana kadar, yerine yerleştirilen her parça için bu işlem tekrarlanıyor.

Sergi mekânında, sanatçının önceki üretimlerinin bulunduğu eser kataloğunun yanı sıra, üretim sürecinin kaydedildiği video da izleyiciyle buluşturuluyor.

Enstalasyona konu olan kübist anlayışla resmedilmiş Dora Maar, açık renkli küçük bir odada, tuhaf şekilli bir sandalyede oturmuş olarak görünür. Samimi bir duruş ve bakışla karşısındaki sevgilisi Picasso'ya bakmakta olan Dora, bir elini sandalyenin koluna dayamışken, diğeri ile de yüzüne dokunmakta ve bir şeyler düşünmekte olduğunu hissettirmektedir.

Dora'nın yüzü Picasso'nun daha önceden Marie-Thérèse portrelerinde de uyguladığı gibi iki farklı açıdan resmedilmiştir. Bunlardan biri "dörtte üç görünüm" denen tam karşıdan bakış ile profil arasında bir noktadan bakışı yansıtır. Bu şekilde görünen yüzün sol tarafı, Dora'nın yüzünün yumuşak hatlarını ortaya çıkarır. Diğer açıysa, profilden bir görünüm sergiler. Bu şekilde Picasso, yüzü tek düzlemde iki farklı açıdan gösterebilmektedir. Dora'nın yüzü sanki soldan sağa doğru yavaşça dönmekte gibi görünür.

Picasso insan yüzünün farklı açılardan bakıldığında seyircide farklı etkiler yaratabileceğini kavramış ve kübizmin önemli örneklerinden biri olan Dora Maar adlı tablosunu 1937 yılında üretmiştir. Kübizm bu özelliği sayesinde seyirciyi eseri incelemeye çeker; çünkü ilk bakışta eserin hangi açıdan ve nasıl görüldüğünü kestirmek zordur; fakat inceledikçe eserdeki figürün ne denli farklı şekillerde görüldüğünü fark etmek oldukça ilginçtir.

Kübist anlayış temelde, tüm boyutlarını yansıtmamanın hatta görmenin imkânsız olduğu üç boyutlu nesnelerin, iki boyutlu bir yüzey üzerinde gösterilmesiyle sanatçıları ve izleyicileri kendisine çekmiştir. Bunun resim sanatına yansımalarını kavrayıp algılamak daha kolaydır ama konu, kübizmin heykel sanatına yansımaları olduğunda bu durum bize paradoksal görünebilir.

Kübist heykeltıraşların, heykelde mekân probleminin değişik açılardan ele aldığı görülmektedir. Geleneksel heykeldeki somut hacim, yerini bir takım kuvvet çizgilerine, gerilmelere ve mekânda birbiri üzerine gelen düzlemlerden oluşturdukları konstrüksiyonlara bıraktığını görürüz. Günlük yaşamda rastlanan nesnelerin sanat yapıtlarında kullanılması (1912'den itibaren) Sentetik Kübizm'in başlamasına neden olmuştur. Yeni biçim arayışını yaratmanın yanı sıra, sanatçıya özgürlük alanı tanımasıyla sanatçılar tarafından tercih edilmiştir.

Bernard Pras, bir röportajında "Ressamlardan farklı olarak kullandığım her nesneye belirli bir boyut ve anlam katıyorum. Fikirlerimi yalnızca bir tablo üzerinde anlatsaydım, kendimi sınırlanmış hissederdim. Bu teknikte hayal gücünün sınırı yok" sözleriyle kendini ifade ediyor.

Bernard Pras, resim, heykel ve enstalasyon sanatlarının birleştiği yerde bulunan yaklaşımıyla, eserlerini anamorfik illüzyon tekniğiyle oluşturuyor. Anamorfoz; normal bir şekilde bakıldığında anlamsız ve şekilsiz görünen bir görsel ya da oluşumun, ancak belirli bir açıyla bakıldığında net olarak görülmesi durumudur. İtalyan ressam Pierro Della Francesca, XV. Yüzyılda perspektif

üzerine bir dizi çalışmayla anamorfozun yolunu açmış ve tekniğin ilk yansıması olarak sanat tarihinde yerini almıştır. Alman Hans Holbein, XVI. Yüzyılda meşhur “Elçiler” isimli tablosunda aynı tekniği kullanarak bir kafatası resmetmiştir. İlk bakışta anlam verilemeyen tablodaki bu imge, tablonun sağından belirli bir açıyla bakıldığında kafatası olarak görülebilir.

Holbein alımlayıcıya bakış yönüyle ilgili bir yönerge vermiş miydi? Keşfedebilmesi için izleyiciye zaman tanıdı mı? Yoksa alımlayıcıya hızla tüketebileceği bir reçeteyle birlikte mi sunmuştu bu eseri? Bu soruları Holbein’in eserine bakınca değil ama Pras’ın Dora enstalasyonu ile ilk karşılaştığım anda, önceden yeri belirlenmiş bir mercekten bakmam gerektiği söylendiğinde düşünmeye başladım.

Eser, Arkas Sanat Merkezi’nde düzenlenen “Picasso: Gösteri Sanatı” sergisiyle eş zamanlı olarak sergileniyor. İki sanat merkezi, birbirine komşu konumda. Bu eş zamanlı sergiler izleyiciye eski ve “yeni”yi aynı anda izleme fırsatı sunmakla birlikte üzerine düşünülebilecek pek çok soruyu da beraberinde getiriyor.

Pras, 82 yıl önce Picasso tarafından üretilmiş bir portreyi konu alıp, sanat yapıtlarında kullanımları 107 yıl önce başlamış günlük yaşamdan nesnelere eseri yorumlayıp, 500 yıl önce keşfedilmiş illüzyonla bize sunuyor. Belki de yeni diye bir şey yoktur.

Galeri mekânından ayrılırken, pek çok soruyu da yanımda götürüyorum.

Yoktan var edilmiş, sıfırdan başlayarak üretilmiş mutlak özgünlük ve öncesiz-öncülsüz özgün estetik üretimi düşüncesi değişiyor mu?

Eskiye yeniden gündeme taşıyarak, değiştirerek, dönüştürerek veya başka bir bağlama yerleştirerek üretilen eserler bize ne söylüyor?

Daha önce tasarlanmış, yapılmış işler yeni işlerde farklı roller alıp, yeninin kendisi olmayı başarıyor mu? ●

Kaynak:

- GOMBRICH, E.H., (1992). Sanat ve Yanılsama. (Çev: A. Cemal). İstanbul: Remzi Kitabevi
- KOCA, Ö., (14 Ağustos 2019). Eylül Picasso ile Daha Güzel. 9 Eylül Gazetesi. www.dokuzeylul.com/eylul-picasso-ile-daha-guzel-makale,147711.html

BERNARD PRAS: PİCASSO'NUN ZİHNİNDE

Defne Tozkoparan

Belki bir çoğumuz Dora Maar adını daha önce hiç duymadık. Duyanların pek çoğu ise bu ismi Picasso'nun ilham perilerinden, aşıklarından biri olarak duymuştur. Konuya daha hakim olanlar ise belki Dora'yı Ağlayan Kadın tablosunun (1937) ilham kaynağı olarak hatırlıyordur. Yakın zamanda Dora tekrar karşımıza çıkıyor önce bir sergide sonra bir enstalasyon ile. İzmir Arkas Sanat Merkezi'nde Picasso: Gösteri Sanatı sergisini gezerken üst katta, serginin ana temasından uzak bir Dora Maar tablosu. 1955 yılında yapılmış oturan kadın, Dora Maar. Karşımda gördüğüm kendi dağarcığımdaki yaratıcı, güçlü, sürrealist fotoğrafçı Dora'dan başkaydı. Sanki tuval üzerinde çözülmüş, parçalanmış, kadınlığı alınmış bir Dora Maar vardı karşımda. Fotoğraflarında ve temsil edildiği tablolarla kırmızı ojelerinden vazgeçmeyen bir kadının ojesiz tek tablosu bu olabilirdi. Karakteriyle beraber resimsel yüzeyde de dağılmış bir kadın. Arkas sergisinde sergilenenin haricinde farklı bir Dora tablosu ise Fransız Kültür Merkezi'nde Bernard Pras'nın enstalasyon çalışması olarak karşımıza çıkıyor.

İzmir'de açılan Picasso: Gösteri Sanatı sergisi Picasso Méditerranée projesinin bir parçasını oluşturuyor. Sergiyle eş zamanlı olarak ünlü sanatçı Bernard Pras ile iletişime geçen Fransız Kültür Merkezi, sanatçıdan Picasso temalı bir çalışma istiyor. İzmir'e gelen Bernard Pras, hangi konu üzerinden Picasso'yu ele alacağını düşünürken Fransız Kültür Merkezi ile olan diyalogunda rastgele bahsi geçmiş olan Dora Maar portresi düşüncesine takılıyor. Pras'ı Picasso'nun 1937 tarihli Dora Maar tablosuna çeken ne olabilirdi yanıtını bilemediğim sorulardan. Picasso'nun uyguladığı üç boyutu hissedilebilen parçalanmış stil, Dora Maar'a karşı duyduğu ilgi veya kendi çalışma tarzına uygun bulması olabilirdi belki de. Arkas'taki serginin akabinde ziyaret ettiğim enstalasyon, daha önceki tabloya karşı duymuş olduğum parçalanmışlık hissini bir adım öteye, farklı bir boyuta taşıyordu benim için. Sanki Picasso'nun yaratısının içerisindeyim, farklı açılardan bir araya getirilmiş birbiriyle alakasız objeleri gözlemliyordum. Adeta Picasso'nun tabloları bize bir perspektiften sunulmuştu ve tuval tıpkı enstalasyon alanına yerleştirilmiş mercek görevi görüyordu. Öte yandan Dora'nın dağılmış ve bölünmüş kişiliğiydi önümde olan. Sanatçı bu hissi yaratmak istemiş miydi bilinmez, ancak Dora Maar ile ilgili fikir sahibi olan ziyaretçilere kadın sanatçının çalkantılı dünyası üzerinden çağrışımlar yapacağı kesin.

Eser, Fransız Kültür Merkezi'nin giriş katında soldaki galeride bulunmakta. Bu galeri mekanı tek bir odadan oluşuyor, adeta tek başına bir sergi alanı. Tamamen beyaza boyanmış mekan beyaz küpü andırırsa da, enstalasyonlar için nötr bir resimsel yüzey oluşturuyor. Alana girer girmez karşı karşıya kaldığınız eserin kendisi dışında yerleştirme ile ilgili fazla bir bilgi sunulmuyor ziyaretçiye. Gerçi enstalasyon tek başına çok şey anlatıyor bile. Mekana girdiğiniz anda arkanızda kalan duvarda eser ile ilgili küçük bir bilgi panosu asılmış. Bu panoda Bernard Pras hakkında, yarattığı eser hakkında, anamorfozun ne anlama geldiği hakkında ve Picasso'nun Dora Maar'ı ele aldığı tablosu hakkında ön bilgilere ulaşmak mümkün. Bilgilendirmenin hemen yanındaki küçük ekranda eserin yapım aşamasının videosu izleyicilere sunulmuş, böylelikle bu tarz insitu, başka bir deyişle yaratı mekanı içerisinde, anında yapılan bir eserin nasıl bir araya getirildiği, hangi şartlar ve hangi malzemelerle ne şekilde yaratıldığını bir nebze gözlemleyebiliyor ziyaretçi. Bunun dışında Pras'nın diğer eserlerini merak edenler için envanterinin ortaya serildiği katalog incelemeye açık şekilde odanın öteki ucundaki masada sunulmuş durumda. Fotoğraf, yirminci yüzyılda adını duyurmuş kadın fotoğrafçı Dora Maar için olduğu gibi, Pras için de önemli bir sanat; çünkü Bernard Pras'nın yarattığı eserlerin çoğu kalıcı eserler olmama durumunda. Yaratımının ardından anında yok edilen eserler bütünü ancak fotoğraf yardımıyla kalıcı hale gelebiliyor. Fotoğraf ile bir enstalasyonu birebir görmek aynı etkiyi yaratmasa da, eserlerin geleceğe aktarılması için fotoğrafın Pras için vazgeçilmez olduğunu söyleyebiliriz.

Sanat hayatına önce resim ile başlamış olan Bernard Pras, son otuz senedir farklı objeleri bir araya getirerek oluşturduğu anamorfik resim-heykeller üretmekle devam ediyor kariyerine. Yunancada "yeniden form" anlamına gelen anamorfoz, normal bir şekilde bakıldığında anlam ifade etmeyen görsel bir oluşumun yalnızca belirli bir açıdan bakıldığında görülebilmesi anlamına gelir. Bir bağlamda anamorfoz perspektif çalışması demektir ve 15.yüzyıldan beri resim sanatında kendini göstermektedir. Günümüze yaklaştıkça, sanatsal ifade biçimleri birçok farklı araç ve yöntemlerle çeşitlenmiştir. Artık bu tarz perspektif çalışmaları iki boyutun dışına çıkılarak, enstalasyon sanatıyla beraber üç boyut kazanıyor. Bernard Pras, Rönesanstan yana gelen perspektif çalışmasının güncel boyutudur bir bakıma. On beş sene öncesine kadar anamorfik kompozisyonlarını göz tahmini yoluyla oluşturan sanatçı günümüze uzanan zamanlarda yaratılarını kamera ve bilgisayar yardımıyla oluşturuyor. Dünyanın pek çok yerinde eser üreten sanatçı, Fransız Kültür Merkezi'nin çağrısıyla İzmir'e gelerek eserini burada üretiyor. Uzun süre tasarısını tablonun fotoğrafı üzerinden bilgisayarla kurmaya çalışan sanatçı, kullanacağı tüm objeleri İzmir'den edinmiş. Malzemelerini çalıştığı ülke ve şehirlerden edinen sanatçı bu yöntemiyle bir bakıma eserlerine mekansallık ve belli bir kültürel doku katıyor.

Dora Maar portresi için İzmir'in çeşitli bit pazarlarından, bir liracılarından ve Fransız Kültür Merkezi binasının deposundan topladığı unutulmuş, gündelik, üzerinde durulmayan objelerden faydalanıyor. Atık malzeme görevi gören pek çok objesinin sanat malzemesi olarak kullanılması çağdaş sanat pratiklerinde karşımıza çokça çıkmakta. Bu noktada aslında sanat ile gündelik yaşam sorgulaması da beliriyor akıllarda. Örneğin eserin yapım aşamasında unutulmuş elektronik matkap uzun zaman kimse tarafından fark edilmemiş ve eserin bir parçası zannedilmiş. Serginin küratörü ve Fransız Kültür Merkezi Müdürü Caroline David tarafından biz ziyaretçilere aktarılan bu keyifli anekdot Pras'nın eseri üzerinden çağdaş sanat irdelemesi yapmamızı sağlıyor.

Normalde bir eser için bir hafta kadar bir süreyle çalışan sanatçı İzmir'deki bu eserini yaklaşık altı gün içerisinde tamamlamış, bu da sanatçının yaratım süreci üzerine düşünme imkanı veriyor bizlere. Bernard Pras'nın kullandığı teknik ve yansıttığı stil aslında Picasso'nunkinden çok farklı değil, bu sebeple belki de Picasso temalı bir eser üzerinde yaptığı çalışma Picasso'nun sanatı üzerinde de düşünmemizi sağlıyor. Enstalasyon adeta Picasso'nun kafasının içerisindeymişiz hissi veriyor izleyiciye. Sanki Picasso'nun bir tablosunun içerisinde girebilmek mümkün olsaydı bu dalgalanmaları, bu boyutlanmaları görebilecektik. Eseri incelerken eğer yaşasaydı Picasso'nun da bu tarz bir enstalasyon tekniğini denemek isteyebileceğini düşünmeden edemedim. Malum, Picasso'nun narsistik kişiliği altında yatan dehasının beslendiği en büyük nokta yaratım süreci içerisindeki çeşitlilik ve farklı biçimsel özellikler arayan üretkenliğiydi. Eğer yaşasaydı Pras'nın sanatı gibi bir betimlemeyi zevkle denemek isteyeceğine dair en ufak bir şüphem olmadı. Hatta muhtemelen "Yine yaptım, yine oldu! Benimki daha bir anamorfik sanki" diye düşünürdü.

Picasso Gösteri Sanatı sergisinde gördüğüm Dora Maar tablosuyla Bernard Pras imzalı Dora Maar enstalasyonu arasında bulduğum bir benzerlik iki yaratının benzeyen stilleri ve resimsel parçalama ile boyutlanmaydı. Zira Bernard Pras ressamların kullandığı boyayla plastik leğenlerin boyandığı boya maddesinin aynı olduğunu öğrendiği gün, plastik leğen gibi unutulmuş objelerin bir tablo yaratabileceğine, hatta çok boyutlu hacimleri olan tablolar yaratabileceğine inanıyor, iki sanatı birbirinden çok da farklı görmüyordu. Bu iki yaratı arasında bulduğum bir başka ortak özellik ise iki eserde de eserin ilhamı olan Dora Maar'ın kişiliğinden zerre iz olmamasıydı. Picasso'nun tablosu ile Bernard Pras'nın yorumu Dora Maar'ı anlatmıyor, yalnızca farklı bir biçimsel yöntem arıyor ve kendi stillerine, temsillerine odaklanıyor kanımca. Ne acıdır ki Dora Maar aslında bu değil. Enstalasyona bakarken yirminci yüzyıl sanat çevresine damgasını vurmuş, sürrealistler arasında adını duyurmuş, politik anlamda fikirlerini beyan edebilen, kendi sanatını ortaya koyabilen, ilk etapta 1936 yılında tanıştıkları anda Picasso'ya karşı üstün olan bu kuvvetli entelektüel kadının kırılma noktalarını aradım. İki eserde de bulduğum Picasso'nun Ağlayan Kadınıydı.

Halbuki Dora Maar'ın kendi sözleriyle belirtirsek "Onun yarattığı (Picasso) bütün portreler bir yalandan ibaret. Hiçbiri Dora Maar değil". Picasso içinse tüm ağlayan kadınlardı Dora, çünkü kadının doğasında vardı acı çekmek. Ya da buna inanmak istiyordu çünkü kendi dehası yanında başka bir dehayla mücadele etmek Picasso'nun narsist doğasında yoktu. Bu sebeple resmettiği tüm Dora'lar sanki biraz daha üzgün, biraz daha dağılmış, biraz daha parçalanmıştı. Tarihsel geçmişte bunu başarmıştı da. Bernard Pras'nın bu muhteşem boyutlu çalışması ise maalesef Picasso'nun Dora'sını taşıyordu sahneye. Picasso'nun parçalanmış bu kadını bu sefer üç boyutlu olarak Pras'nın elinden sunuluyordu bizlere. Stil olarak Picasso'ya oldukça yakın olan bu enstalasyon her ne kadar gerçek Dora'yı anlatmasa da Picasso'nun eserlerine muazzam bir boyutluluk kazandırıyor. Enstalasyonu gezdikten sonra, doğru perspektiften bakmamız için önümüze konan merceğin sanki tüm Picasso tablolarında var olduğunu düşündüm. Sanki Picasso'nun merceği kullandığı tuvalin yüzeyiydi. Bir başka nokta da Pras'nın Arkas'taki sergide sergilenmeyen bir eseri seçmesiydi, böylelikle sergiye çeşitlilik kattığını düşünüyorum. Pras'nın yaratımı üzerinden Picasso'nun zihnini keşfediyoruz bu eserde, ama aynı zamanda kırılmış bir Dora'nın resimsel temsilini başka bir boyuttan görüyoruz.

Picasso'nun yaratısını daha iyi anlamak ve Bernard Pras'nın yaratım sürecine tanıklık etmek için görülmesi gereken bu enstalasyon 20 Ocak 2020 tarihine kadar Fransız Kültür'de sergilenmekte. Daha sonrasında yalnızca fotoğrafının görülebileceği, yok edilecek olan bu eserin ortadan kalkmadan, canlı olarak görülmesi gerektiğini düşünüyorum. ●

DORA MAAR DÖNGÜSÜ

Nazile Öztürk

Anamorfoz, görme duyusuyla algılanamayan, bir biçime sahip değilmiş gibi görünen fotoğraf, çizim ve nesnelerin özel bir bakış açısından algılanması anlamına gelir. Anamorfik görüntü, sıradan olmayan, aykırı bir bakış açısından bakarak algılanabilir ve o noktadan bakılmadığında çarpık, bozuk görünse de gerçeği, imgeyi, mekanı veya yüzeyi temsil eden bir perspektif tekniğidir.

Ancak belirli noktadan çözümlenebilen anamorfik çalışmalarda gerçeği ve anlamı keşfedebilmek için hareket etmek zorunda olan seyirci, kompozisyonun bir parçası haline gelir ve bu sayede interaktif durumlar gerçekleşir. Fransız Kültür Merkezi'nin sergi salonuna girdiğimizde bizi karşılayan Dora Maar enstalasyonunun salona bakan kenarları keşfimize açık. Bu iki kenar boyunca hareket ederek eseri inceleme fırsatı buluyoruz fakat ortaya çıkan görseli, ancak sanatçının bizi yönlendirdiği noktada görmemiz mümkün.

Yunanca "ana = yeniden" ve "morfe = biçim" sözcüklerinden oluşan anamorfoz, Rönesans'tan günümüze çeşitli sanat pratiklerinde; perspektif kuralları, matematiksel hesaplamalar ve özel yöntemlerle uygulanmış bir yanılsama tekniğidir. Klasikler arasında en ünlüsü Hans Holbein'in Elçiler tablosu olan tekniğin ilk örneklerinden birini 1485'te yaptığı göz ile Leonardo Da Vinci vermiştir. İlk zamanlarda yanıltma ve merak uyandırma adına da olsa önemli verileri, tehlikeli ifade ve fikirleri, siyasi mesajları, çeşitli kodlardan oluşan şifreleri ve erotik sahneleri gizlemenin en iyi yoluydu. Bernard Pras da bizim için şifreler gizlemiş olabilir.

Bernard Pras üretiminde, hayatı boyunca savaşımlara karşı çıkmış ve barış yanlısı olmuş Picasso'yu; satın aldığı eşyaların yanında, günlük kullanım nesnelere, işlevselliğini yitirmiş, fazlalık olmuş, atık malzemeler kullanarak; kaynakların hızla tüketildiği bir nevi savaşı andıran bu döneme karşı çıkarak destekliyor. Picasso'nun görüntünün formunu değiştirerek ürettiği esere, Pras; nesnelere bir araya getirip yeni bir formla sanat eserine dönüştürerek cevap veriyor.

Kübizmin öncülerinden olan Picasso'nun Dora Maar'ının yeniden üretimi olan Bernard Pras'ın Dora Maar'ı; kendi içlerinde bir döngü içindeler. Konunun sadece görünen tarafını değil, görünmeyen tarafını da göstermeye çalışan kübizm, nesnenin dış görüntüsüyle birlikte özünün de gösterilmesi gerektiğini savunur. Örneğin insanı yalnızca dış görünüşüyle ele almak onu maddeleştirmek olur halbuki o, fikir ve duygulara da sahiptir. Bu nedenle sanatçı resmettiği şeyi, dış görünüşü ve duyularıyla birlikte üç boyuttan iki boyuta indirgeyerek resmeder. Üç boyutu iki boyuta indirgeyen Picasso'nun aksine; iki boyutu üç boyuta aktaran Pras'ın Dora Maar'ının döngüsünü görmüş oluyoruz.

Kübizmde geometrik bilgi ve şekillerin kullanımıyla, kaba ve düz geometrik formlarla resmedilen objeler bir puzzle'ı andırıyor çoğu zaman. Picasso'nun Dora Maar'ı bozulmuş ve yapılmayı bekleyen bir puzzle iken; Pras tüm parçaları bulmuş ve başka bir boyutta onları yerlerine yerleştirmiş, parçalanmış dış görüntü ve duygulanımı çözmemizi bekliyor. Ve belki de gizlenmiş şifreyi böyle bulmamız mümkün olacak. ●

ÇOCUKLARIN SEVGİLİSİ İZMİRLİ DORA MAAR ABLA

Seval Deniz Karahaliloğlu

İki saattir bilgisayar ekranına doğru bakıyor. Zaman akar. Güneş doğudan batıya doğru ilerler. Sabahın ilk taze ışıkları yerini öğleden sonranın kuvvetli ışığına bırakırken Bernard Pras bilgisayar ekranına bakmayı sürdürür. Ekran büyür, şekiller, görüntüler üç boyutlu parçalar halinde ekranın dışına taşar, havada uçuşmaya, dans etmeye, kendi aralarında çekimsel bir yörüngeye yerleşmeye, konumlanmaya başlar. Büyülü açılar, hassas bir döngü içinde, farklı açılarda, birbirinden uzakta kendilerine yer bulur. Normalde arkadaş olması, bir araya gelmesi imkansız gibi görünen bu nesnelere bir kader yoldaşlığıyla bir eserin parçalarını oluştururlar. Dışarıdan bakan fanilerin görmeyeceği ama Bernard Pras'ın zihninde şekillenen bu aykırı nesnelere yoldaşlığı sanatçıyı gülümsetir, rahatlatır. Dora Maar'ın insanın ruhunu ateşleyen etkisi, hayal gücünü harekete geçirir. Tasarım becerisini tetikleyen ilk kıvılcımın çıktığı o büyülü an geldiğinde her şey eşyanın tabiatına uygun olarak sanki kendiliğinde oluşmaya başlar.

Alman ressam Holbein tarafından 1533 yılında yapılan "Elçiler" tablosunda iki genç elçi bize doğru bakar. İngiltere'deki Fransa Büyükelçisi Jean de Dinteville ve arkadaşı Fransa Büyükelçiliği yapmış olan Georges de Selve. Önlerinde duran masaya yerleştirilen her nesne bir anlama karşılık gelirken Holbein vermek istediği mesajı üstü kapalı bir mizah duygusuyla tabloya saklar. Tablonun alt kısmında ilk bakışta anlamsız gibi görünen beyaz yassı figürün gerçekte ne olduğunu anlamak için sırtınızı duvara yaslamak ve tabloya yandan bakmak gerekir. 27 derecelik bir açıyla saklanan yassı figür aslında bir kuru kafadır ve momento mori, "yani ölümü anımsa" mesajını vermektedir. Ölümün her an, her yerde olduğunu ancak biz fanilerin bunu unuttuğumuzu vurgulayan bir uyarıdır. Holbein burada anamorfik illüzyon tekniğini kullanmıştır. Alman ressam Holbein son dokunuşundan hoşnut yaptığı tabloya bir kez daha memnuniyetle bakar.

Neredeyse 500 yıl sonra, İzmir Fransız Kültür Merkezinde Fransız sanatçı Bernard Pras aynı tatmin duygusuyla ekrana bakıyor. Ne yapacağına karar vermiştir. Artık avlanma zamanıdır. Atık nesnelere yığıldığı işportalar, bit pazarı, plastikçiler, ucuzcu dükkanlar, arkadaşların artık kullanmak istemediği ve kapının önüne koyduğu nesnelere, hatta Fransız Kültür Merkezinin deposu ideal avlanma alanlarıdır. Nesnelere önce renkler gelir. Sarılar, maviler, pembeler, kırmızılar sağanak yağmur gibi sergi salonunun bir köşesine yağar.

Plastik borular, çizmeler, yoyo terlikler, leğenler, deterjan kutularından oluşan dağ gibi bir yığına dönüşür. Bernard eline aldığı şarjlı tornavidayla bu kesinlikle alakasız nesnelere birbirinden garip açılarda birleştirmeye başlar. Birbiriyle kaynaştıkça büyüyen, genişleyen, yayılan bir yapıya doğru dönüşür. Uzaktan bakan bir ziyaretçi için bu manzara kesinlikle şaşırtıcıdır. Mavi plastik bir kaşık, sarı bir çizme teki, iki dilim plastik kırmızı karpuz, plastik pembe bir leğen, gülen yüzlü sarı bir plastik çikolata kapağı, bir televizyon kasası, plastik ince borular, bir ütü tahtası, sarı peluş bir yastık, mavi parmak arası bir yoyo terlik, sarı bir çizme teki, bir çöp kovası ve gündelik hayatın bir yerinde karşımıza çıkan diğer nesnelere oluşturduğu garip yapı, ilk görüşte insanı afallatır. Odanın bir köşesine sanki rastgele bırakılmış gibi duran bu garip objeler senfonisi, ancak belli bir noktaya konan mercekle bir anlam kazanır. Bu çok renkli, çok nesneli kaotik yapının bir araya gelip bir tabloya dönüştüğü an, gözünüzün merceğe baktığı andır. Pablo Picasso'nun efsane sevgilisi, sanatçı Dora Maar bize doğru hüznü bir gülümseyişle göz kırpar. Pablo Picasso yaşasaydı, muhtemelen bu nükteli, kesinlikle yaratıcı, muhteşem kaostaki sanatsallığa bayılırdı diye düşünmekten kendimizi alamıyoruz.

500 yıllık bir serüven Hollandalı ressam Holbein'in anamorfik illüzyon sanatını Elçiler tablosunda kullanmasıyla başlar, İspanyol dahi Pablo Picasso'nun hayatına giren en yaratıcı kadın sanatçı Dora Maar ve onun portresini yapmasıyla devam eder ve Fransız sanatçı Bernard Pras'ın aynı tekniği kullanarak eserlerini yarattığı yerleştirme çalışmasıyla günümüze kadar ulaşır. Farklı zaman dilimlerinde, üç farklı sanatçının birbirlerinden habersiz eserleri aracılığıyla paslaşarak, esin kaynağı oluşturarak yaptıkları ortak bir dokunun ürünü olarak Dora Maar ortaya çıkar. Üç sanatçı Holbein, Picasso ve Pras nükteli, oyuncu, bulmacaya düşkün, gizemi seven, seyirciyi kesinlikle çalıştırmaya meraklı yapılarıyla ortak bir paydada buluşuyorlar. Her üçü de izleyenleri düşündüren, sarsan, şaşırtan eserleriyle insanda derin izler bırakıyor. Dora Maar yerleştirmesinin, bu üç sanatçıyı zamandan ve mekandan bağımsız bir şekilde, İzmir Fransız Kültür Merkezinde buluşturması, 21. Yüzyıldan çağlarını aşan bu sanatçılara dönüp bakmak için büyük bir fırsat.

İzmir Fransız Kültür Merkezinde Dora Maar sergisindeyiz. Kültür Merkezinin Müdürü Caroline David Fransız sanatçı Bernard Pras'nın eseri hakkında bilgi veriyor. Bernard Pras gündelik sıradan nesnelere alıp anamorfik illüzyon tekniğiyle onlardan olağanüstü tablolar ve yerleştirmeler yaratmasıyla tanınan dünya çapında bir sanatçı. Pablo Picasso'nun ayak izlerini takip eden Bernard Pras, bu atık nesnelere mükemmel bir matematiksel dengeyle yerleştiriyor. Eser oluşum aşamasında, hassas ölçümlere ve titiz açısallara konumlandırmaya dayanıyor.

“Çocuklar ilk önce mavi arabaya saldırıyorlar. Onu ellerine almaya, ters konduğunu düşünüp düzeltmeye çalışıyorlar. Biz de arabayı olması gerektiği gibi ters dönmüş biçimde yerine monte etmek zorunda kaldık.” diyor Dilek Kurt. Fransız Kültür İşleri Sorumlusu konuşmayı Fransızcadan Türkçeye çeviriyor: “Sanatçı eserin çevresinde ziyaretçilerin yaklaşmasını engelleyici bir şeridin çekilmesini istemedi ama özellikle çocuklar eserin içine girmeye çalışıyorlar, nesnelere dokunuyor ve ahşap platformun üzerinde dolaşmaya başlıyorlar. Biz çocuklara bilgi verirken bunun bir sanat eseri olduğunu ve dokunulmaması gerektiğini söylüyoruz. Çocuklar buna inanmıyorlar, bunun bir oyun olduğunu zannediyorlar. Sergiye çok büyük ilgi var. Özellikle çocuklar Dora Maar’a bayılıyor. O nedenle sergiyi Aralık ayının sonundan Ocak ayının sonuna kadar uzattık” diyor.

Kullan, tüket, at. Giderek 21. Yüzyılın manifestosu haline geliyor. İlişkiler, iletişim ve sanatın sanal bir yapıya dönüştüğü günümüzde büyük emekler verilerek ortaya çıkarılan bu eserin eğer satın alan biri olmazsa parçalara ayrılarak yok edileceğini düşünmek acı verici. Gündelik hayattan alınan sıradan nesnelere olarak gördüğümüz bu atık parçalar artık eski hayatlarında olduğu gibi tanımlanamaz. Bir eserin parçası olarak yeni bir hayata başladıkları andan itibaren anlam olarak değişip dönüşen bu objeler artık bir sanat eserinin ayrılmaz bileşenleridir. Bu nedenle, böylesine özel eserlerin yok edilmesi fikri insanın üzerinde bir “kayıp duygusu” yaratıyor. Eseri oluşturan nesnelere parçalanarak yok edilme kaygısı tarifi zor bir boşluk oluşturuyor. Toplumsal hafızaya kazınan bazı özel çalışmalar vardır. Eserin insanlarda bıraktığı duygusal izler toplumsal bellekte yerini alır. Özellikle çocukların Dora Maar’a olan ilgisi, duydukları yakınlık, eserle kurdukları duygusal bağ, bu tür yerleştirmelerin kesinlikle kalıcı olarak korunması gerektiği düşüncesini zorunlu kılıyor. Çocuklar çok saf biçimde her zaman işin özünü kavramayı başarıyorlar. Oyuncu Picasso’nun sanatçı sevgilisi Dora Maar’ın tablosunun Bernard Pras tarafından oyuncu bir üslupla yeniden oluşturulduğu yerleştirme, “tüketilen ve yok edilen çağdaş sanat” olgusuna karşı ısrarla direniyor. Son günlerde yaşanan olumlu gelişmeler neticesinde bu olağanüstü eser bozulmayacak, yok olmayacak, artık kalıcı olarak İzmir’de sergilenecek. Urla Nefes Alanı tarafından satın alınan Dora Maar, Ocak ayının sonundan itibaren Urla’da Nefes Alanında görülebilecek. Oyuncu Picasso’nun sanatçı sevgilisi Dora Maar artık İzmirli oldu. Ocak ayının sonuna kadar İzmir Fransız Kültür Merkezinde sergilenecek olan İzmirli Dora Maar halinden memnun çapkın bir şekilde gülerek, bize göz kırpmıyor. ●

PİCASSO YAŞASAYDI BERNARD PRAS ENSTALASYONUNA NE DİRDİ?

Yusuf Bulut

Bir tarafta modern sanatın öncülerinden Pablo Picasso ve diğler tarafta günümüz sanatının temsilcilerinden Bernard Pras'ın karşılaştığı-karşılaştırıldığı bir durum bu. Arkas Sanat Merkezi "Picasso: Gösteri Sanatı" sergisine paralel açılan, binanın tam karşısında bulunan Fransız Kültür Merkezi 'Dora Maar' enstalasyonuna ev sahipliği yaptı. Picasso'nun odalar dolusu resim, çizim, kostüm tasarımı ve fotoğrafına karşın tek bir işle karşılaşıyoruz. Bu işin, sergi yazısında okuduğum 'resim-heykel ve enstalasyon sanatlarının birleştiği yer' olarak tanımlanması günümüz sanatında kullanılan kavramların netleşmemesi durumuna bir örnek sanki.

Arkas Sanat Merkezinin eski müze yapısının aksine bu enstalasyon için çağdaş bir kültür merkezinin bir salonu tahsis edilmiş. Odanın belli bir bölümüne yerleştirilmiş iş, ilk başta bir toplama plastik yığını gibi görünüyor. Bu yığın günlük hayatımızda kullandığımız objelerden ve genellikle plastik aksamli nesnelere oluşuyor. İşin net olarak görülüp anlaşılmasına yönelik izleyicinin yönlendirildiği küçük mercek kritik bir konumlandırma kioskuyla veriliyor.

Bernard Pras'ın bu enstalasyonu post-modern süreçte çok sık karşılaştığımız klasik bir resim üzerinden kendi parodisini içeren yorumu. Bu dönemin özelliklerinden birisi klasik ve modern sanatın ikon haline gelmiş figürlerinin tekrar ele alma ve kendine mal etme girişimi. Pras'ın çalışması çağdaş sanatta görülen orijinal işe bir gönderme veya eleştiri mi yoksa modern sanata damga vurmuş bu ustanın yaptığı şeylere bir özlem mi? Sonuçta Dora Maar enstalasyonu Picasso'nun bir resminin yorumu. Bu bütün sanat tarihi boyunca denenmiş tarzlardan birisi. Mona Lisa'nın yüzlerce versiyonunu hem Modern Sanat boyunca hem de günümüz çağdaş sanatında görmek mümkün.

Ayrıca sergi direktöründen öğrendiğimiz kadarıyla Pras'ınki sipariş bir iş. Sergiyi planlarken acaba Pras hangi kriterle özellikle Dora Maar portresini seçmiş? Dolayısıyla işi sanat mı zanaat mi ikilemine sokmak bile mümkün. Pras sergi bitiminde işi ne yapacak bilmiyorum ama kendisi yaptığı iş belki çöp olacak belki de başka bir yerde tekrar düzenlenerek sergilenecek ama Picasso'nun resmi gibi sanat tarihinde yer almasını bekleyebiliriz. Ya da günümüz tüketim mekanizması içerisinde yok olup gidecektir.

Sergi salonunda bulunan albümüne bakınca çağdaşı benzer bir örnekle karşılaştırmak gerekir belki de. Vik Muniz de benzer şekilde ikon haline gelmiş resim ve figürlerle çalışıyor. Çöpten bulduğu nesnelere yaptığı enstalasyonunu belli bir açıyla fotoğrafını çekip kendine göre illüzyon sunarak edisyon sistemiyle satıyor. Farklı tekniklerle çalışan bu sanatçıların bu yeniden yorumlama işleri Picasso veya Da Vinci'nin modern sanat tarihinde değer bulması gibi kendi değerini bulacak mı gelecekte bilemeyebiliriz ama Pras'ın işini de belki ilk defa rastladığımız farklı bir tavır olarak görebiliriz.

İşte günümüz sanatının başat bir sorununun sergimizde karşılık bulması. Burada her iki sanatçının da kullandığı günlük, atık ve çöp gibi malzemeler üzerinden hem bunların çağdaş sanat üretimlerinde kullanımları hem de ekoloji eleştirisi olabilir. Nesnelere yeniden yorumu-değerlendirilmesi üzerinden düşünersek günümüz dünyasında karşılaştığımız en önemli sorunumuz ekolojik çevrenin bir felakete doğru gidişi. Bunun önemli bir sebebi plastik kullanımı ve geri dönüşemeyen tüketim artıkları. İstanbul Bienali'ne de konu olan bu antroposen, plastik çöplüğü çağımız kapital dünyasının bir karşılığı. İzlediğim çoğu çağdaş sanat anlatımında bu güncel sorunlara mutlaka bir gönderme yapıyorlar.

Günümüzde Picasso yaşasaydı gibi fantastik bir düşünceye kapılırsak, İzmir'e yolu düşseydi acaba aynı anda sergilenmekte olan sergilerden ilk önce kendi sergisine mi giderdi yoksa Bernard Pras'ın enstalasyonuna mı? Ya da yine öyle düşünersek, günümüz çağdaşları gibi yöntemler ve teknolojiler kullanır mıydı? Bu sorularla tüm sanat izleyicisinin izlenimlerinin karşılaştırılarak bir soruna dönüşmesi sanat tarihi yazımlarından birisine daha yardımcı olduğu değerlendirilebilir. ●

Bu yayının içeriği tamamıyla yazarların sorumluluğu altındadır, Kùltùr için Alan'ın ve Galeri A Güncel Sanat Merkezi'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

Galeri A Güncel Sanat Merkezi
Enver Dünder Başar Sok. No:7 Alsancak Mah. Konak İzmir 35260
Telefon: +90 (232) 404 40 46
info@galeri-a.com.tr
<http://www.galeri-a.com.tr>

 Asanatgalerisi
 galeri_a_izmir
<http://www.galeri-a.com.tr>